

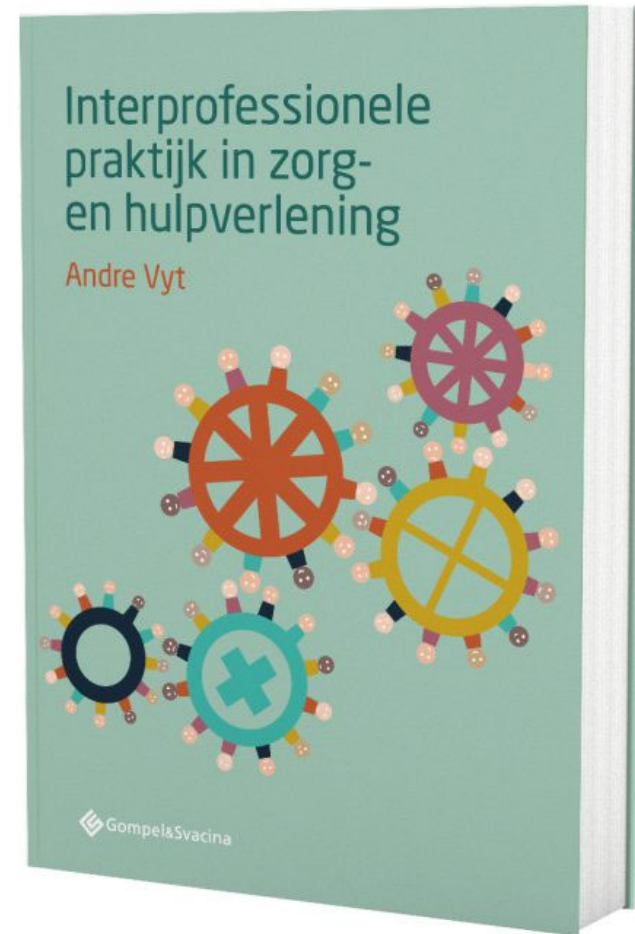
Didactische set bij het boek

Basisset

Deze set bevat een selectie van figuren en tabellen uit het boek, voor gebruik in het onderwijs.

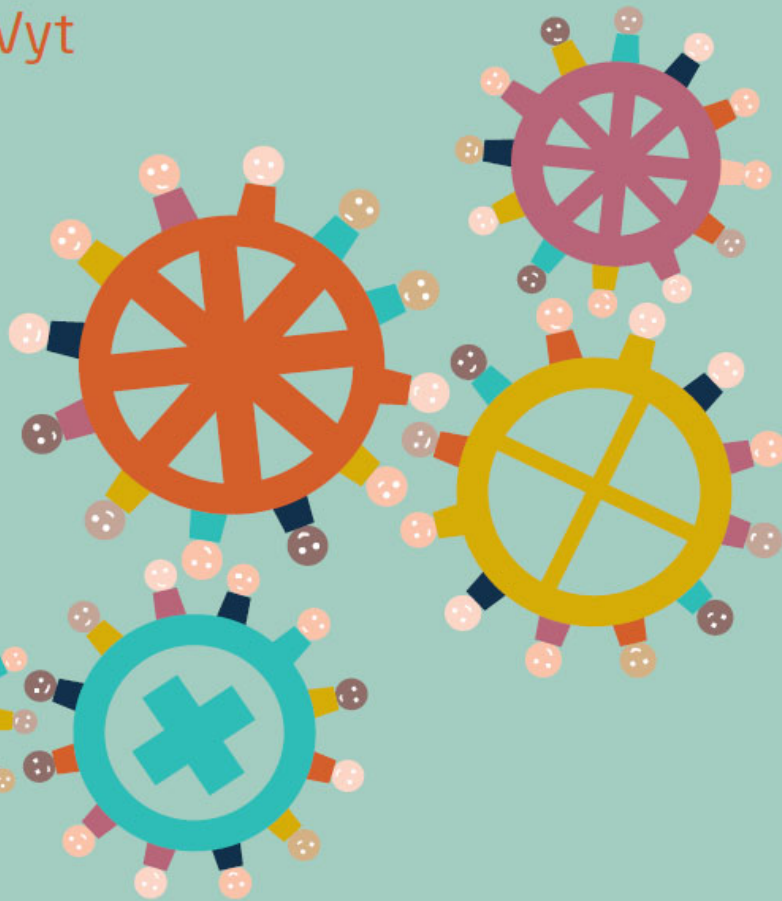
Docenten kunnen deze via beeldfoto (screenshot alt-prtsc) inplakken in hun diavoorstellingen, mits de bronverwijzing onderaan mee wordt opgenomen.

Docenten die het boek als studiemateriaal gebruiken in hun onderwijs, kunnen bij de auteur een uitgebreidere set aanvragen, alsook een powerpointvoorstelling en uitbreidingen bij de oefeningen en toepassingen.

Interprofessionele praktijk in zorg- en hulpverlening

Andre Vyt

- 1 Waarover gaat het en waarom is het nodig?**
 - Samenwerken is meer dan naast of bij elkaar werken
 - Kruispunten en grensgebieden van beroepen
 - Interprofessionele professionalisering
 - Waarom en hoe bevorderen we samenwerking?
 - Wat brengt samenwerking op?
 - Naar een integratieve visie
 - Cliëntgerichte en probleemoplossingsgerichte zorg
- 2 Competenties voor interprofessioneel samenwerken**
 - Interprofessionele competenties
 - Het 5Keys raamwerk
 - Teamcompetenties en -condities
- 3 Beroepen die samenwerken**
- 4 Samen overleggen en werken aan zorg en ondersteuning**
 - Vorbereiding van een teamoverleg
 - Stapsgewijs overleggen en plannen
 - Een interdisciplinair zorg- en ondersteuningsplan
 - Praktijksituaties
- 5 Kwaliteit van samenwerken evalueren en verbeteren**
 - Overzicht van instrumenten
 - IPEQS Teams
 - Antwoordblad
 - Indexprofiel

1 Waarover gaat het en waarom is het nodig?

Team-based approach

Problem-solving approach

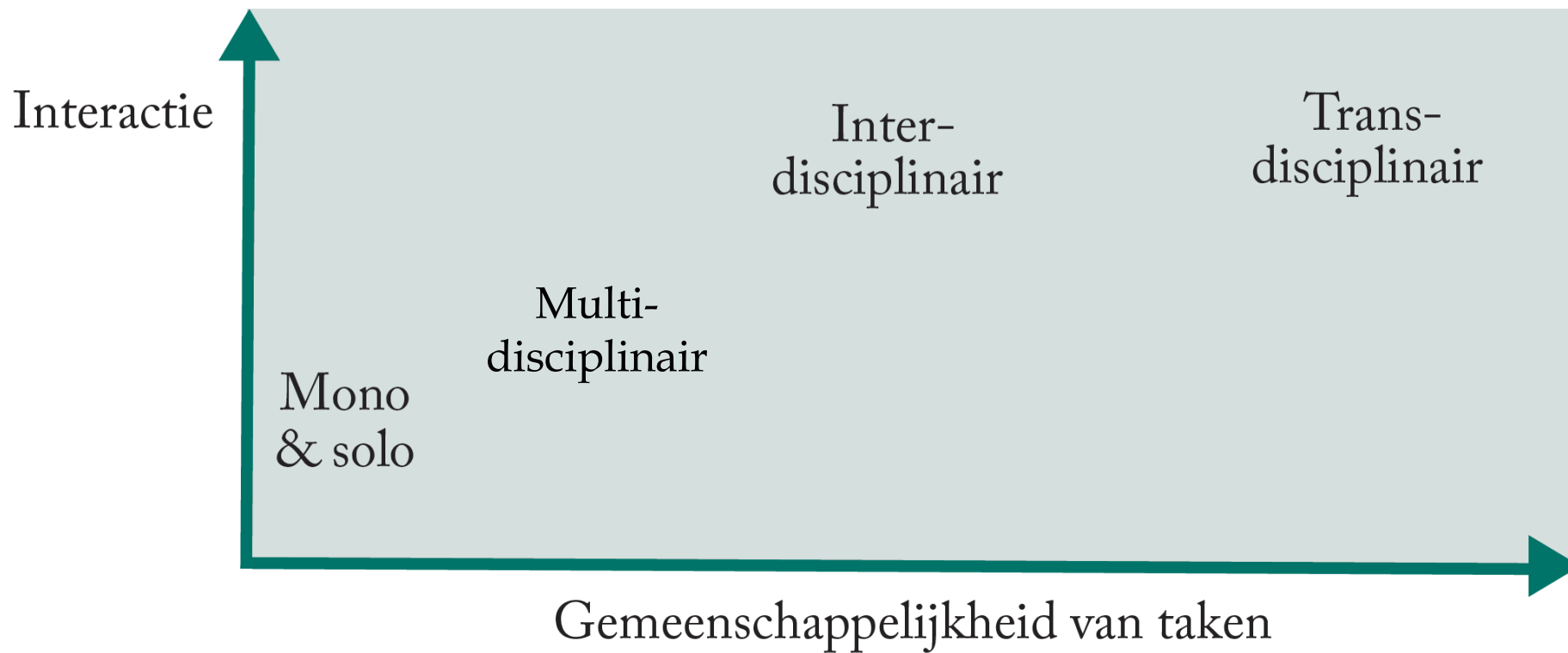

Person-oriented care

Wat is interprofessioneel samenwerken?
Wat zijn voorwaarden en eigenschappen?
Wat levert het op?
Hoe kan men het ondersteunen?

Samenwerken is meer dan naast of bij elkaar werken
Kruispunten en grensgebieden van beroepen
Interprofessionele professionalisering
Waarom en hoe bevorderen we samenwerking?
Wat brengt samenwerking op?
Naar een integratieve visie
Cliëntgerichte en probleemoplossingsgerichte zorg

Multi- of interdisciplinair werken

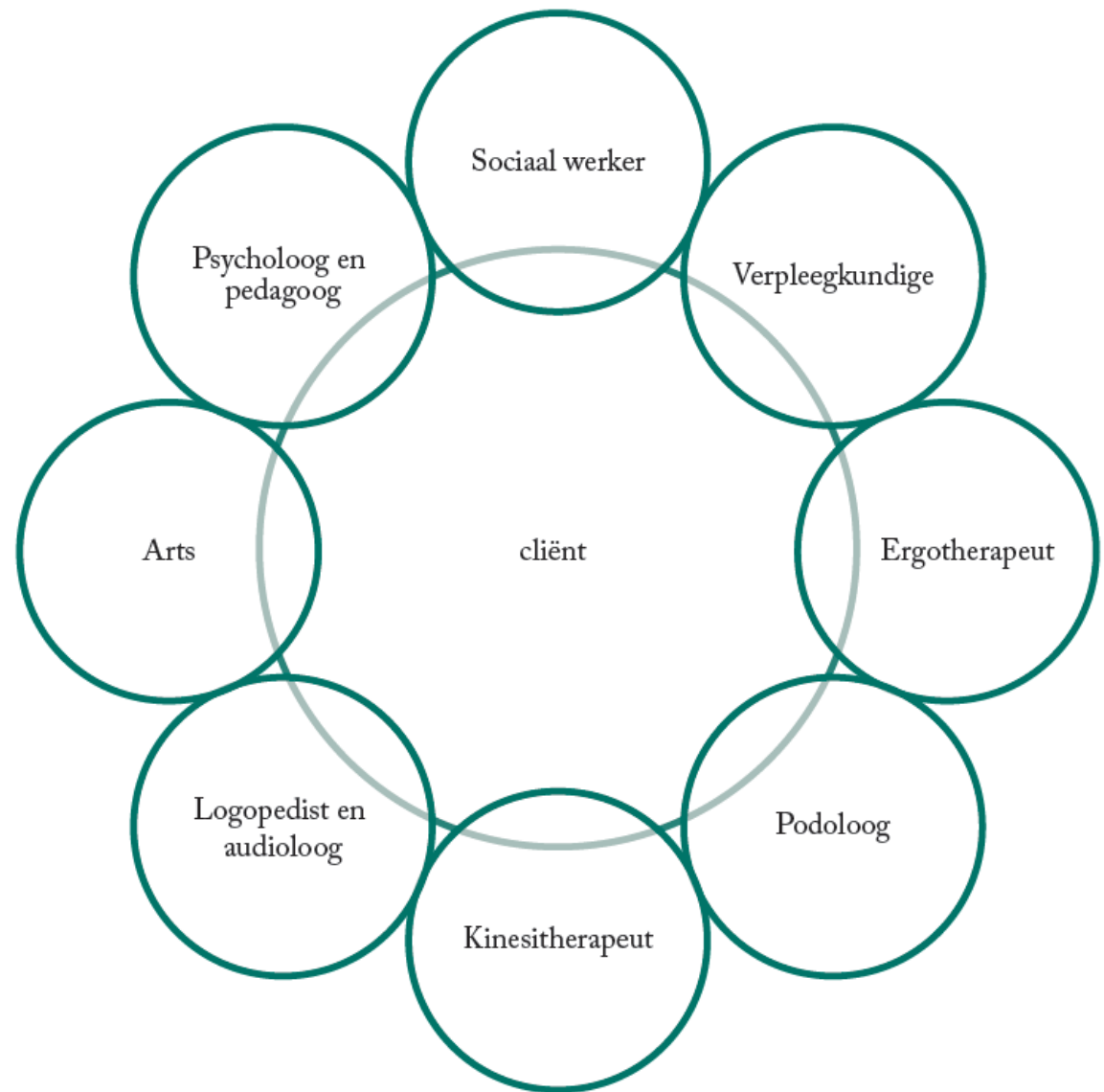

Het interdisciplinair bloemdiagram

De cliënt werkt, waar het kan, actief samen met zorg- en hulpverleners om het gezondheidsprobleem aan te pakken.

Cliëntgericht werken wordt dus probleemoplossingsgericht werken.

Interprofessionele praktijk in zorg- en hulpverlening (Vyt, 2023)

13 redenen voor een trage voortgang van interprofessioneel werken

1. Focus op beroepsidentiteiten
2. Focus op specifieke beroepsbekwaming
3. Beperkte competentieverwerving
4. Onaangepaste werkstructuren
5. Omvang van de werkveldstructuur
6. Vooroordelen tegenover interprofessioneel werken
7. Grote werkdruk in zorg en welzijn
8. Onaangepaste mechanismen
9. Onbekendheid van werkmodellen
10. Gebrek aan goede instrumenten
11. Gebrek aan managementvaardigheden
12. Hiërarchische verhoudingen
13. Stereotiepe percepties van beroepen

De overheid, onderwijsinstellingen en beroepsverenigingen dienen deze barrières gezamenlijk weg te werken.

Kwaliteitseisen in zorg en welzijn

1. Veiligheid
2. Effectiviteit
3. Efficiëntie
4. Tijdigheid
5. Continuïteit en afstemming
6. Duurzaamheid
7. Innovatiegerichtheid
8. Toegankelijkheid
9. Gelijkwaardigheid
10. Persoons- of cliëntgerichtheid

Interprofessioneel samenwerken staat in functie van een hogere zorgkwaliteit, niet alleen procesmatig maar ook wat betreft het resultaat van zorg- en hulpverlening.

Het draagt bij tot meerdere kwaliteitseisen.

2 Competenties voor interprofessioneel samenwerken

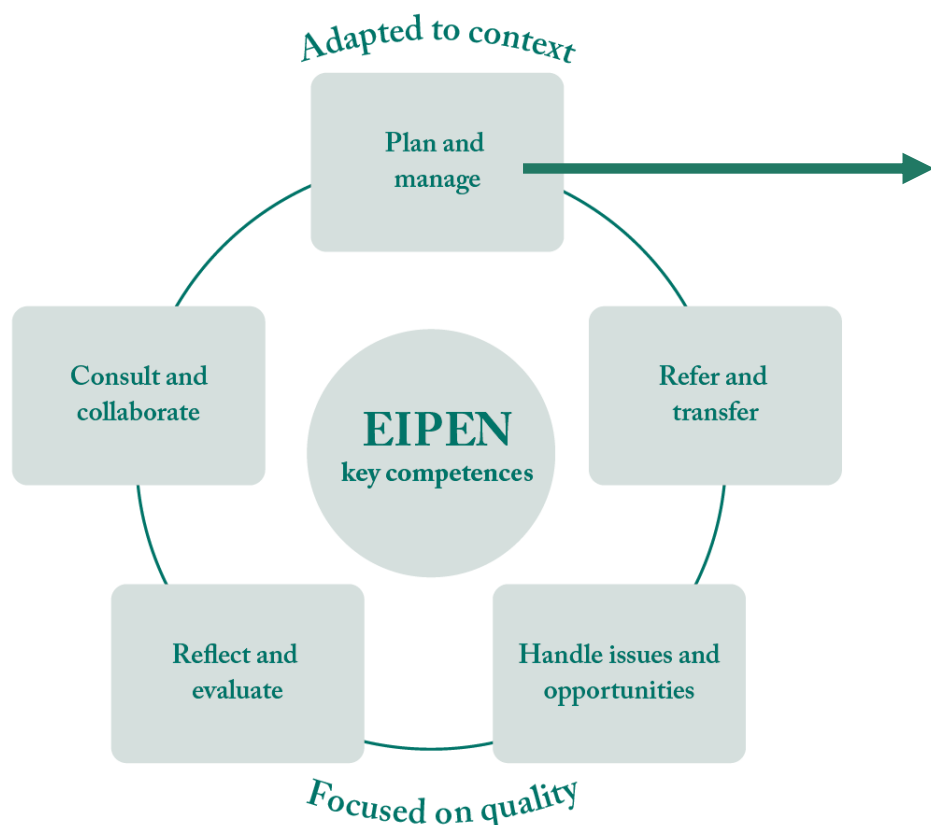
Hoe definiëren we interprofessionele competenties?
Welke gedragsaspecten vallen hieronder?
Hoe kunnen we deze beoordelen?
Voldoe je aan deze competenties?

Interprofessionele competenties
Het 5Keys raamwerk
Teamcompetenties en –condities

Het 5Keys model van EIPEN

Competentiegebieden

Gedragsindicatoren per competentiegebied

OVERLEGGEN & SAMENWERKEN		
	Initieer en gebruik een gemeenschappelijk begrips- en referentiekader als basis in het samenwerkingsproces.	☐
	Ontwikkel, gebruik en verbeter een gemeenschappelijke kennisbasis en een gemeenschappelijk kader voor samenwerking waar het ontoereikend of onbestaande is.	☐
	Treed ondersteunend op ten opzichte van andere professionals als partners, om constructieve wederzijdse werkrelaties tot stand te brengen.	☐
	Breng eigen expertise in (qua rollen en verantwoordelijkheden) waar het wenselijk of nodig is, en stem dit af op de cliënt, de context en andere beschikbare expertise.	☐
	Herken, overweeg, respecteer en maak gebruik van competenties en perspectieven van andere beroepen, waarbij ik verheldering vraag en geef op het vlak van rollen en verantwoordelijkheden.	☐
	Stimuleer (andere) professionals in het gebruiken van relevante professionele expertise van anderen, en faciliteer dit waar mogelijk.	☐
	Identificeer belangrijke informatie en nog onvervulde behoeften/noden bij cliënten vanuit een breed IP perspectief.	☐
	Selecteer en gebruik adequate hulpmiddelen en technieken om het proces van interprofessioneel advies en samenwerking te ondersteunen, en om het functioneren als team te verbeteren.	☐

3 Beroepen die samenwerken

Kennis van bevoegdheden en competenties is van belang om zorg- en hulpverleners op een adequate manier in samenwerking te betrekken.

Het helpt om beter te verwijzen en om beter samen te werken.

Huisarts
Verpleegkundige
Vroedvrouw
Kinesitherapeut
Ergotherapeut
Podoloog
Logopedist
Audioloog
Diëtist
Mondhygiënist
Psycholoog
Orthopedagoog
Maatschappelijk werker

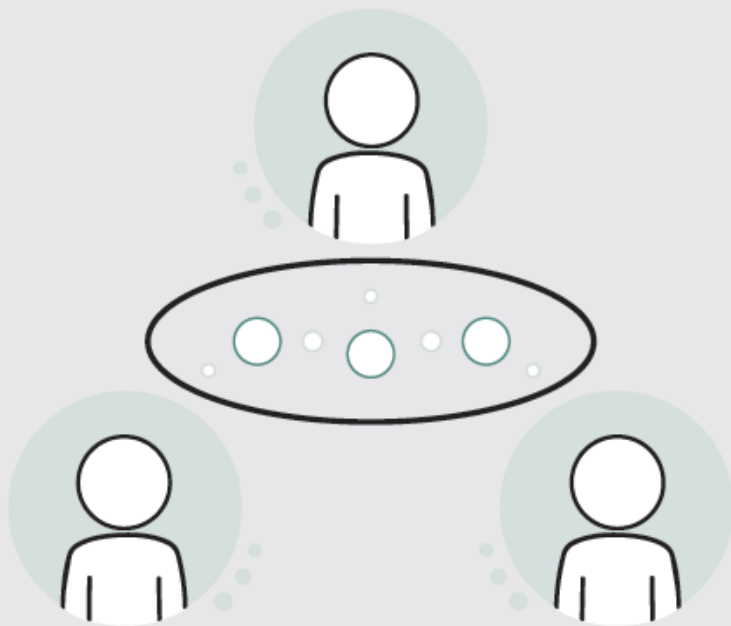
Betrekken van zorg- en hulpverleners bij hulp- en zorgvragen

- Eefje zit in het tweede leerjaar. Rekenen is voor haar heel moeilijk, getallen draait ze om. Ook bij lezen en schrijven maakt ze heel wat omkeringen. De leerkracht en taakleerkracht kunnen haar onvoldoende helpen. Na testing wordt ze verwezen naar een revalidatiecentrum. Waaruit bestaat de hulp van verschillende disciplines?
- Jan is een negenjarige jongen die geboren werd met spina bifida. Hij heeft verminderde kracht van de buikspieren en lumbale rugspieren, zodat de zitbalans moeilijk wordt. Door paretische toestand van spieren van de onderste ledematen is de steunname onmogelijk zonder orthesen. Jan heeft verminderde sensibiteit en trofische stoornissen t.h.v. de onderste ledematen en ook misvormingen t.h.v. de voeten. Hij verplaatst zich met een rolstoel en is incontinent. Welke disciplines werken hier in teamverband aan wat samen?
- Jan zit in de derde kleuterklas en is een actieve kleuter. Door de andere kleuters wordt hij vaak uitgesloten omdat hij moeilijk verstaanbaar spreekt. Ook de kleuterleidster heeft moeite om hem te begrijpen, en vaak merkt ze dat hij "niet luistert". Daardoor worden opdrachtjes vaak niet of verkeerd uitgevoerd. De ouders stellen dit ook vast. Wie kan hier hulp bieden?

Betrekken van zorg- en hulpverleners bij hulp- en zorgvragen

- Maria is 85 jaar, weduwe sinds vijf jaar, alleenwonend, geen kinderen. Ze kan zich nog vrij goed behelpen; wekelijks komt de verpleegkundige van de thuiszorg haar helpen en ze heeft ook hulp van de poetsdienst. Veertien dagen geleden werd Maria via spoed opgenomen: zij was thuis gevallen en kon niet meer rechtstaan. Er werd een femurfractuur vastgesteld en er werd een heupprothese geplaatst. Het postoperatieve verloop gaat naar wens. Van bij de opname uitte de patiënt de wens om naar huis terug te keren. Maria werkt actief mee aan haar revalidatieproces. Als alles verder gunstig blijft evolueren mag ze na veertien dagen het ziekenhuis verlaten. Hiervoor moeten de nodige voorzieningen getroffen worden. Wie moet ingeschakeld worden tijdens het verblijf en voor de ontslagregeling? Met welke taak?
- Jan is een fervente loper. Het is sinds jaren zijn passie en hij hoopt dit nog lang te kunnen doen. Jan traint twee keer per week en loopt dan ongeveer twaalf kilometer. Af en toe neemt hij deel aan een loopwedstrijd. De laatste maanden zijn er echter wat problemen opgetreden tijdens en na het lopen. Als Jan enkele kilometers heeft gelopen krijgt hij kniepijn en pijn in de achillespees. Alle klachten situeren zich aan de linkerzijde. Jan blijft tot nu toe verder trainen maar de pijn ergert hem. Hij zal deze week de huisarts consulteren om raad te vragen over de behandelingsmodaliteiten. Hij wil snel van zijn klachten af geraken. Wat kan de taak zijn van welke disciplines?

4 Samen overleggen en werken aan zorg en ondersteuning

Wat is de structuur en de werkwijze bij het opmaken van een interdisciplinair zorg- en ondersteuningsplan?

Een eenvoudig stappenplan en een raamwerk kan zowel het proces als het resultaat bevorderen.

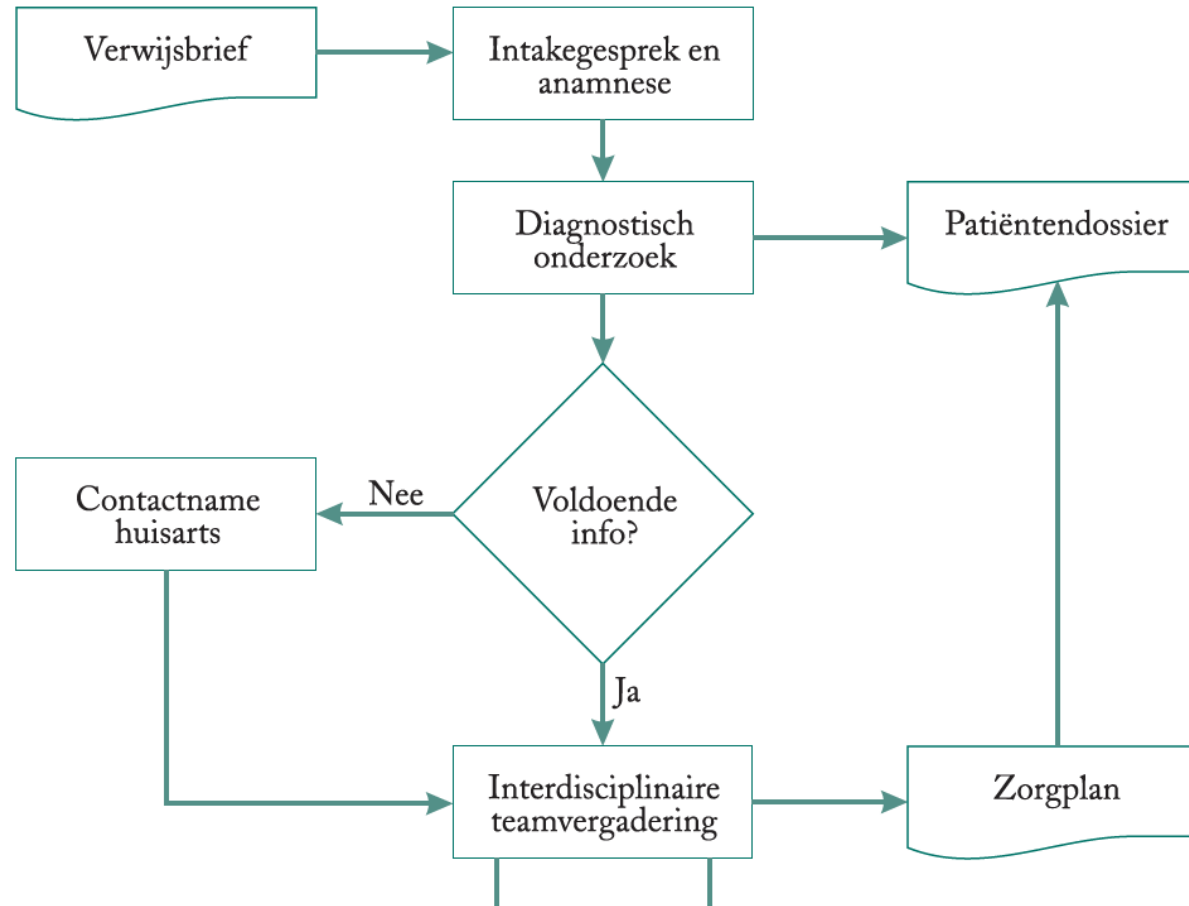
Vorbereiding van een teamoverleg

Stapsgewijs overleggen en plannen

Een interdisciplinair zorg- en ondersteuningsplan

Praktijksituaties

Stroomschema bij de voorbereiding van een interdisciplinair overleg

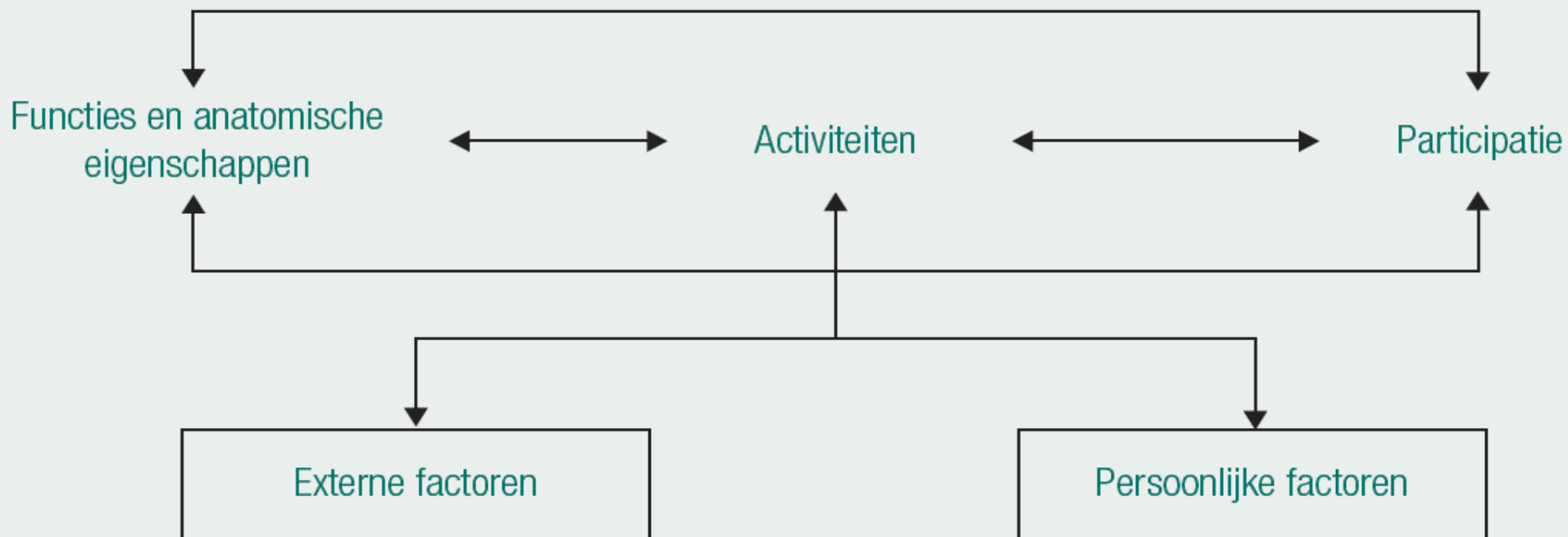

Stappen bij een interdisciplinair zorg- en ondersteuningsplan

1. Identificatie en helderstelling:
 - a. wat is het aangemelde gezondheidsprobleem?
 - b. wat is de expliciete vraag en behoefte?
 - c. wie is erbij betrokken?
2. Informatiegaring en registratie:
 - d. Welke informatie is beschikbaar en welke gegevens ontbreken?
 - e. Wie moet gecontacteerd worden?
 - f. Welke onderzoeken moeten worden uitgevoerd om gegevens te bekomen?
3. Analyse en overleg:
 - g. Wat zijn oorzaken en beïnvloedende factoren van het gezondheidsprobleem?
 - h. Wat zijn persoonlijke factoren, mogelijkheden, sterkten en beperkingen?
 - i. Wat zijn gemeenschappelijke aandachtspunten?
4. Doelen stellen:
 - j. Wat kunnen en willen we realiseren voor en met deze cliënt en zijn omgeving?
 - k. Wat is haalbaar binnen welke termijnen?
 - l. Welke hulp- en zorgverleners kunnen aan welke doelen samenwerken
5. Planning en coördinatie:
 - m. Wie neemt binnen de gestelde doelen verantwoordelijkheid op?
 - n. Welke personen of instanties kunnen of moeten we bijkomend betrekken?
 - o. Wie coördineert het geheel van de zorg, hulp of ondersteuning?
6. Actie en afspraken:
 - p. Wie doet wat in de komende periode?
 - q. Wie contacteert wie wanneer?
 - r. Wanneer is een opvolgingsoverleg noodzakelijk of zinvol?

Het ICF-kader als raamwerk voor inventarisatie

Aandoeningen, ziekten

Formuleren van doelen en identificeren van zorg- en hulpverleners

	Doelen		A	V	K	E	S	P
1	Adequate mobiliteit binnenhuis i.f.v. ADL: Martine is zelfstandig in ADL	3 md	x		<u>x</u>	x		
2	Zelfstandige insulinetoediening: Martine dient zich conform de instructies insuline toe	1 wk	x	<u>x</u>				
3	Beheersing van depressieve neiging: Martine heeft geen last meer van sombere gedachten	6 md	<u>x</u>	x			x	x
4	Zelfstandige wondverzorging: Martine verzorgt zelfstandig de wondjes aan haar tenen	3 wk		<u>x</u>				
5	Onderhouden van sociale contacten: Martine onderneemt dagelijks minstens 1 initiatief	3 wk		x			<u>x</u>	

A= arts, V= verpleegkundige, K= kinesitherapeut, E= ergotherapeut, S= sociaal werker, P= psycholoog

Dossierstructuur met interdisciplinair zorg- en ondersteuningsplan

Diagnoses/aanmeldingsklachten/hulpvraag

Anatomische eigenschappen en functies	Activiteiten	Participatie
Mentale functies	Leren en toepassen van kennis	
Sensorische functies en pijn	Algemene taken en eisen	
Stem en spraak	Communicatie	
Hart en bloedvatstelsel, hematologisch systeem, afweersysteem en het ademhalingsstelsel	Mobiliteit	
Spijverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel	Zelfverzorging	
Urogenitaal stelsel en reproductieve functies	Huishouden	
Bewegingssysteem en aan beweging verwante functies	Tussenmenselijke interacties en relaties	
Huid en verwante structuren	Belangrijke levensgebieden	
	Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven	

Externe factoren	Persoonlijke factoren
Producten en technologie	
Natuurlijke omgeving en door de mens aangebrachte veranderingen	
Ondersteuning en relaties	
Diensten, systemen en beleid	

Eventuele opmerkingen bij de anamnese en de historiek:

--

Doelen	Prioriteit/tijd	Patiënt	Arts	Verpleegkundige	Kinesitherapeut	Ergotherapeut	Podoloog	Logopedist	Audioloog	Diëtist	Mondhygiënist	Psycholoog	Sociaal werker

Aandachtspunten en toelichting bij de geplande zorgdoelen (prioriteit, tijdperspectief, krachten en belemmeringen)

--

Afspraken en acties

--

5 Kwaliteit van samenwerken evalueren en verbeteren

Hoe kunnen we de kwaliteit van interprofessioneel samenwerken in kaart brengen en verbeteren?

Via een instrument kan je de context, condities, processen en werkwijzen van teams evalueren, maar ook de vaardigheden en overtuigingen van teamleden.

Overzicht van instrumenten

IPEQS Teams

Antwoordblad en indexprofiel

De Interprofessional Practice & Education Quality Scales

- **IPEQS Meetings**
- **IPEQS Competences**
- **IPEQS Teams**
 - Context en condities
 - Processen en werkwijzen
 - Vaardigheden en overtuigingen

Beoordelingsschaal:

1. Helemaal niet akkoord
2. Eerder niet akkoord
3. Eerder wel akkoord
4. Grotendeels akkoord
5. Helemaal akkoord

IPEQS Teams Quickscan

1	Er is regelmatig gestructureerd overleg tussen de diverse disciplines binnen het team over hulp- en zorgverlening, behandeling of begeleiding.	☐
2	Er wordt regelmatig gereflecteerd op de kwaliteit van de hulp- en zorgverlening, vanuit verschillende invalshoeken van medewerkers.	☐
3	Bij ons wordt het team op een goede manier gecoördineerd en geleid.	☐
4	Teamwerk wordt bij ons gestimuleerd/ondersteund door de leidinggevenden (directie, management) als een essentieel element in de werking.	☐
5	Er is bij ons een open en constructieve cultuur waarbij feedback, kritiek of (afwijkende) meningen gemakkelijk geuit kunnen worden.	☐
6	De teamleden bij ons beschikken over de nodige vaardigheden om goed in team te kunnen werken.	☐
7	Teamleden doen bij ons effectief een beroep op elkaar om de doelen van hulp- en zorgverlening, behandeling en/of begeleiding te helpen bereiken.	☐
8	Teamleden bij ons zijn bereid om disciplinespecifieke informatie en kennis over de disciplines/beroepen heen met elkaar te delen.	☐
9	De wijze waarop patiëntendossiers worden samengesteld en beheerd, vergemakkelijkt de informatie-uitwisseling tussen hulp- en zorgverleners.	☐
10	De wijze waarop patiëntendossiers worden samengesteld en beheerd, vergemakkelijkt de samenwerking tussen hulp- en zorgverleners.	☐

Indexprofiel van de IPEQS op basis van PROSE-methodiek

- **Performantie:**

Som van de schaalscores op alle items

- **Effectiviteit:**

Proportie van items met minstens voldoende-score

90: excellent

80: zeer goed

70: goed

60: voldoende

	Context en condities	Processen en werkwijzen	Vaardigheden en overtuigingen	
100	-	-	-	100
95	-	-	-	95
90	-	-	-	90
85	-	-	-	85
80	-	-	-	80
75	-	-	-	75
70	-	-	-	70
65	-	-	-	65
60	-	-	-	60
55	-	-	-	55
50	-	-	-	50